

POSTANOWIENIE

Dnia 4 listopada 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z wniosku A. G.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w W.
o wypłatę odsetek,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 4 listopada 2021 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 22 listopada 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) przyznaje radcy prawnemu E. C. od Skarbu Państwa - Sądu
Apelacyjnego w (...) kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych
tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej w postępowaniu
kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w (...) wyrokiem z dnia 22 listopada 2019 r. oddalił apelację wniesioną przez ubezpieczonego A. G. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w W. z dnia 28 lutego 2018 r., oddalającego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w W. z dnia 10 stycznia 2017 r., którą organ rentowy odmówił wypłaty na rzecz ubezpieczonego odsetek od emerytury przyznanej mu na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 20 lutego 2014 r., za okres od dnia 21 lipca 2010 r. do dnia 30 kwietnia 2014 r.

Ubezpieczony A. G. wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 22 listopada 2019 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie prawa materialnego, to jest art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący podniósł, że „uzasadnieniem zasadności przyjęcia skargi do rozpoznania, jest konieczność rozpatrzenia przez Sąd Najwyższy naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, polegającego na niewydaniu przez uprawniony organ decyzji uprawniającej do świadczeń z ZUS w sytuacji, gdy wszelkie niezbędne dane, tj. powszechnie obowiązujące przepisy, były organowi rentowemu znane na dzień złożenia wniosku o przyznanie emerytury, a przepis art. 85 ustawy systemowej jest jedynym przepisem regulującym kwestię odsetek kompleksowo w odniesieniu do wszelkich świadczeń z ubezpieczeń społecznych”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej

charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Oceniany w niniejszym postępowaniu wniosek w oczywisty sposób nie spełnia określonych wyżej warunków przede wszystkim z tej przyczyny, że skarżący nie podaje w tym wniosku, choć jest to jego obowiązkiem, która z przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. miałyby przemawiać za przyjęciem skargi do rozpoznania, poprzestając na stwierdzeniu, że „uzasadnieniem zasadności skargi jest konieczność rozpatrzenia przez Sąd Najwyższy naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest art. 85 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych ...”. Z tej przyczyny analiza ocenianego wniosku nie pozwala na ustalenie, która z enumeratywnie wymienionych przesłanek przedsądu ma przemawiać za potrzebą poddania skargi kasacyjnej merytorycznemu rozpoznaniu przez Sąd Najwyższy. Sąd ten dostrzega wprawdzie, że w ostatnim zdaniu uzasadnienia skargi skarżący stwierdza, że „w powyżej przedstawionym stanie rzeczy skarga kasacyjna jest uzasadniona”. Trudno jednak uznać że stwierdzenie to, zawarte przecież w części poświęconej uzasadnieniu podstaw kasacyjnych, odnosi się w jakikolwiek sposób do przesłanek przedsądu, które powinny być zawarte we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz jego uzasadnieniu (art. 398⁴ § 2 k.p.c.). Sąd Najwyższy przystępuje bowiem do analizy podstaw zaskarżenia i ich uzasadnienia dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania. Konieczne jest więc, aby oba te elementy funkcjonowały niezależnie od siebie i odrębnie.

Niezależnie od opisanego wyżej mankamentu, który oceniany samodzielnie musi uzasadniać stanowisko, że wniosek skarżącego jest wadliwie skonstruowany, trzeba też podkreślić, że zawarta w nim bardzo lakoniczna argumentacja w istocie sprowadza się do zaprezentowania przez skarżącego własnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego. Z całą pewnością uzasadnienie wniosku nie zawiera zatem wyводу prawnego przedstawiającego argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu (co sugerowałoby potrzebę dokonania wykładni określonych przepisów prawnych lub powstałego na ich tle zagadnienia prawnego) bądź wskażą na kwalifikowaną postać naruszenia

przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (co sugerowałoby oczywistą zasadność skargi kasacyjnej). Skardze brakuje też waloru ogólności i uniwersalności, a co szczególnie znamienne, w gruncie rzeczy stanowi ona próbę podważenia przeprowadzonej przez Sąd drugiej instancji oceny materiału dowodowego oraz dokonanych na tej podstawie ustaleń faktycznych, z których Sąd ten wyprowadził wniosek, że organ rentowy w ramach przysługujących mu kompetencji nie miał możliwości przyznania skarżącemu prawa do świadczenia wcześniej niż w wykonaniu prawomocnego wyroku, a zatem nie można uznać, iż popadł w zwłokę w rozumieniu art. 85 ust. 1 ustawy systemowej.

Sąd Najwyższy podkreśla w związku z tym, że powoływanie się na błąd w przeprowadzonej ocenie dowodów i dokonanych na tej podstawie ustaleniach faktycznych nie może być podstawą skargi kasacyjnej (art. 398³ § 3 k.p.c.), ponieważ ustalenia te są wynikiem swobodnej oceny dowodów dokonywanej przez sąd *meriti*. Sąd Najwyższy, zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c., jest natomiast związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, co oznacza, że w przypadku poddania skargi kasacyjnej merytorycznej ocenie i tak musiałby uwzględnić owe ustalenia faktyczne przy rozpatrywaniu powołanych w skardze zarzutów naruszenia prawa materialnego, którego przepisy stanowiły podstawę prawną rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku.

Końcowo Sąd Najwyższy zauważa i to, że jak wynika z owych ustaleń faktycznych, warunkujące przyznanie skarżącemu prawa do emerytury ustalenie, że legitymuje się on wymaganym co najmniej 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach, nie było możliwe wyłącznie na podstawie znanych organowi rentowemu powszechnie obowiązujących przepisów, a stało się możliwe dopiero po przeprowadzeniu w postępowaniu sądowym dowodów z zeznań świadków, akt osobowych skarżącego oraz opinii biegłego sądowego specjalisty do spraw bezpieczeństwa i higieny pracy (niemożliwych do przeprowadzenia w postępowaniu przed organem rentowym). W orzecznictwie Sądu Najwyższego za utrwalone należy zaś uznać stanowisko, zgodnie z którym, jeśli zmiana (odmownej) decyzji nastąpiła w postępowaniu odwoławczym i była uzasadniona ustaleniami faktycznymi, które nie były i nie mogły być znane organowi rentowemu, bo zostały

dokonane na podstawie dowodów niedostępnych temu organowi, to nie można uznać, iż organ rentowy popadł w opóźnienie w rozumieniu art. 85 ust. 1 ustawy systemowej (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 7 października 2004 r., II UK 485/03, OSNP 2005 nr 10, poz. 147; z dnia 25 stycznia 2005 r., I UK 159/04, OSNP 2005 nr 19, poz. 308; z dnia 21 kwietnia 2009 r., I UK 345/08, OSNP 2010 nr 23-24, poz. 293).

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że skarżący nie wykazał potrzeby poddania jego skargi kasacyjnej merytorycznemu rozpoznaniu. Dlatego, opierając się na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., a w odniesieniu do kosztów nieopłaconej pomocy prawnej w postępowaniu kasacyjnych na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. oraz § 4 ust. 3 w związku z § 15 ust. 2 i § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu, orzekł jak w sentencji postanowienia.